

N:o 77.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande till landtförsvaret af mark, tillhörande förra kronofogdebostället Westerhus N:o 2 och förra regementspastorsbostället Westerhus N:o 3 i Jemtlands län; gifven Stockholms slott den 30 Mars 1900.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att, för utvidgning af Jemtlands fältjägareregementes mötesplats må från den 14 mars 1901 till regementet upplåtas dels från förra kronofogdebostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 2 det område, innehållande 19,625 hektar, som å en af förste landtmätaren John Tjerneld år 1897 affattad karta inneslutes af en med siffrorna I—X angifven gränslinie och dels från förra regementspastorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 3 det å kartan inom linien XI, XII, IV, V, VI, VII och VIII upptagna område af 12,566 hektar, samt

att det å samma karta inom punkterna p. x. y. z. angifna område, 1,87 hektar, tillhörande mötesplatsen, må utbytas mot ett lika stort område af skogsmarken till Westerhus n:o 3, å kartan betecknad med punkterna l. p. n.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Jesper Crusebjörn.

*Utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen, i närvaro af Hans Kongl. Höghet
Kronprinsen, i Statsrådet å Stockholms slott den 30 mars
1900.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden: **WIKBLAD**,
ANNERSTEDT,
herr **VON KRUSENSTJERNA**,
grefve **WACHTMEISTER**,
CLAËSON,
DYRSSEN,
CRUSEBJÖRN och
RESTADIUS.

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för finansdepartementet yttrade departementschefen, statsrådet Crusebjörn härefter:

Enligt nådigt bref den 29 maj 1896 har Eders Kongl. Maj:t efter Riksdagens medgifvande förordnat, bland annat, att af f. d. corpschefsbostället 2 1/2 mantal n:o 1 Kungsgården å Frösön vissa områden, hufvudsakligen afsedda för anordnande af en ändamålsenlig skjutbana och till plats för regementets och officerscorpsens byggnader, skulle från den

14 mars 1897 upplåtas till Jemtlands fältjägerregemente och med dess mötesplats sammanläggas; att regementet skulle ega rättighet att i och för sina öfningar obehindradt beträda en del af boställets skogsmark; samt att, derest det finnes oundgängligen nödigt att för militära öfningar beträda området till någon af de å nämnda skogsmark belägna torplägenheterna, regementschefen skulle, för hvarje gång sådant inträffade, med vederbörande, så vidt ske kunde, på förhand träffa uppgörelse rörande den ersättning, som i följd häraf kunde dem tillkomma.

Med erinran härom har regementschefen uti underdånig skrifvelse den 31 december 1896 anført, att genom detta nådiga bref någon tillökning i egentlig mening af öfningsplatsen såsom sådan icke i annan mån skett än genom rättigheten att för öfningarna beträda skogsmarken, men att denna rätt förlorat sin väsentligaste betydelse vid det förhållande, att uppgörelse med vederbörande lägenhetsinnehafvare om ersättning för skeende skada visat sig vara förbunden med stora svårigheter. Ehuru mötesplatsen med sin nuvarande omfattning kunde anses någorlunda tillräcklig för manskapets enskilda utbildning, vore det dock för de militära öfningarna i öfrigt oundgängligen nödvändigt, att densamma utvidgades, hvilket lämpligen kunde ske derigenom, att till mötesplatsen lades åtskilliga i vester och norr derom belägna områden, tillhörande f. d. regementsfältskärsbostället Westerhus n:r 1, f. d. kronofogdebostället Westerhus n:r 2 och f. d. regementspastorsbostället Westerhus n:r 3.

Härtill komme, att erforderlig kontroll från regementets sida icke för närvarande kunde utöfvas rörande de förhållanden, hvilka inom nämnda boställen egde rum, och hvilka vore af sådan beskaffenhet, att de i afsevärd mån störande inverkade på den sedliga uppfostran, som borde bibringas regementets personal.

Vid öfverlemnande af denna framställning har chefen för sjette arméfördelningen derjemte framhållit, bland annat, att det för regementets fältmessiga utbildning vore af synnerlig vigt, att möjlighet finnes för utförande på sjelfva lägerplatsen af militära tillämpningsöfningar, särskildt stridsöfningar med större styrka; att mötesplatsen, förutom de mindre områden, som genom ofvannämnda nådiga bref tillagts densamma, innehölle 72,²⁵ hektar; att de områden, som regementschefen anhållit måtte till regementet upplåtas, hufvudsakligen bestode af åker och ängsmark, delvis beväxt med trädgrupper af mindre omfattning; att en utvidgning af mötesplatsen jemväl komme Norrlands artilleriregemente

till godo; äfvensom att anordnandet af samöfningar mellan de olika vapnen genom utvidgningen komme att väsentligen underlättas.

Uti afgifvet underdånigt utlåtande i detta ärende har arméförvaltningen å fortifikations-, intendents- och civila departementen, med företeende af en utaf förste landtmätaren John Tjerneld år 1897 affattad karta öfver inegorna till ofvannämnda boställen n:ris 2 och 3 Westerhus samt Frösö lägerplats, till en början erinrat, hurusom förvaltningen redan i underdånigt yttrande den 11 januari 1895, angående då föreslagen utsträckning af regementets mötesplats, uttalat den åsigt, att, i händelse platsen behöfde ytterligare utvidgas, mark tillhörande dessa boställen lämpligen borde därför tagas i anspråk, så snart de rörande desamma upprättade arrendekontrakt upphörde att gälla. Då emellertid några särskilda skäl icke blifvit förebragta för utvidgning af platsen, på sätt regementschefen föreslagit, jemväl med mark tillhörande bostället Westerhus n:r 1, ansåge arméförvaltningen det för ändamålet tillräckligt, om de omedelbart invid lägerplatsens nuvarande vestra och nordvestra gräns belägna områden, tillhörande Westerhus n:ris 2 och 3, hvilka å den företedda kartan betecknats, det förra med siffrorna I—X och det senare med XI, XII, IV, V, VI, XII och VIII lades till lägerområdet.

Jemlikt en af förste landtmätaren Tjerneld gjord uträkning skulle den areal, som enligt arméförvaltningens förslag sålunda komme att för utvidgningen tagas i anspråk, utgöra:

af Westerhus n:r 2.....	19,625 hektar
» » n:r 3.....	12,566 »

eller tillhopa 32,191 hektar

För att fältet skulle erhålla en lämplig begränsning i norr, på sätt linien A, K, H, R å kartan utvisade, erfordrades emellertid dessutom, att ett område af 1,87 hektar, tillhörande mötesplatsen och betecknad med p, x, y, z, utbyttes mot ett lika stort område af Westerhus n:r 3, å kartan angifvet med l, p, n.

Vidare har arméförvaltningen anført, att de å ifrågavarande områden belägna 13 byggnader egdes af kronan, med undantag af ett arrendatorn af Westerhus n:r 3 tillhörigt boningshus, brandförsäkradt för 2,200 kronor och i värde uppskattadt till 1,500 kronor, en till lokal för småbarnsskola använd torpstuga, hvilken utan olägenhet för den omgifvande markens användande för militära öfningar skulle kunna kvarstå och fortfarande för samma ändamål begagnas, samt ett mindre

boningshus. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af regementschefen afgifvet förslag rörande användningen af de kronan tillhöriga byggnaderna, har arméförvaltningen uttalat den åsigt, att trenne byggnader borde, med hänsyn till timrets dåliga beskaffenhet, säljas, hvar emot de öfriga äfvensom det arrendatorn af Westerhus n:o 3 tillhöriga boningshuset, hvilket borde af kronan inlösas, skulle till olika ändamål för regementets behof användas. Dessa sistnämnda byggnader erfordrade dock åtskilliga reparationer, som beräknats kosta tillhoppa 1,550 kronor, från hvilket belopp köpeskillingen för de byggnader, som skulle säljas, beräknad till 150 kronor, dock borde frånräknas, hvadan det belopp, som till betäckande af reparationskostnaderna erfordrades, uppginge till 1,400 kronor.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, har arméförvaltningen i underdånighet hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes dels hos Riksdagen göra framställning derom, att ofvanberörda å kartan angifna områden, tillsammans 32,191 hektar, måtte få tilläggas regementets mötesplats, samt att, för vinnande af den för fältet föreslagna begränsningen i norr, ofvan omförmälda område, 1,87 hektar, tillhörande lägerplatsen, finge utbytas mot ett lika stort område af bostället Westerhus n:o 3, dels ock från fjerde hufvudtitelns allmänna besparingar anvisa ej mindre 1,500 kronor för inlösen af förenämnda boningshus, tillhörigt arrendatorn å bostället Westerhus n:o 3, än äfven 1,400 kronor att användas till reparationer å samma boningshus och de kronan tillhöriga byggnader, som för regementets behof komme att bibehållas.

Slutligen har domänstyrelsen, som äfven blifvit i ärendet hörd, med öfverlemnande af infordrade underdåniga yttranden från t. f. domänintendenten i Jemtlands län och landshöfdingeembetet i samma län meddelat, att hemmanen Westerhus n:ris 2 och 3 vore utarrenderade för tiden intill den 14 mars 1901; att arrendeafgifterna utgjorde, för det förra 250 kronor och för det senare 150 kronor; att det i arméförvaltningens underdåniga utlåtande omförmälda mindre boningshuset tillhörde enskild person, hvilken af arrendatorn erhållit rätt att under arrendetiden hafva det stående å boställets mark; att, hvad anginge den till skollokal använda torpstugan, Frösö församling icke, för såvidt domänstyrelsen hade sig bekant, förvärfvat rätt att för framtiden besitta den mark, hvarå stugan vore uppförd; samt att den areal, som, derest den begärda upplåtelsen af mark till mötesplatsen bifölles, komme att af ifrågavarande boställen qvarblifva under domänstyrelsens förvaltning, utgjorde: af *Westerhus n:o 2*, sammanlagdt 108,171 hektar, deribland ett från hemmanets öfriga inegor helt och hållet afskildt område, inne-

hållande 6,275 hektar, benämndt Vestra inegoskiftet och beläget invid bostället Westerhus n:o 1, samt hemmanets skogsmark 95,95 hektar, och af Westerhus n:o 3 80,586 hektar, deraf skogsmark 72,213 hektar; hvarjemte domänstyrelsen, som i likhet med t. f. domänintendenten och landshöfdingeembetet icke haft något att erinra mot det af arméförvaltningen framställda förslaget, hemställt beträffande framtida användningen af de delar utaf boställena, som icke för mötesplatsens behof toges i anspråk, att det s. k. Vestra inegoskiftet finge tillsammans med bostället Westerhus n:o 1 utarrenderas; att återstoden måtte till kronopark afsättas; samt att enligt lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring särskilda mantal måtte åsättas de olika delarne af ifrågavarande boställen, derest dessa komme att på föreslaget sätt disponeras.

På grund af hvad i detta ärende sålunda förekommit, och då en utvidgning af Jemtlands fältjägareregementes mötesplats otvifvelaktigt är af behofvet påkallad ej blott för öfningarnas ändamålsenliga bedrivande utan äfven för upprätthållande af god ordning å platsen, anser jag mig i underdånighet böra inför Eders Kongl. Maj:t understödja ifrågavarande framställning till den omfattning, som af arméförvaltningen föreslagits; och torde jag, derest Riksdagen lemna sitt medgifvande dertill, att de för fältets utvidgning och för den föreslagna regleringen af dess norra gräns erforderliga områden af nämnda boställen må mötesplatsen tilläggas, framdeles få i öfriga delar underställa frågan Eders Kongl. Maj:ts vidare pröfning.

På grund af hvad jag nu anfört, hemställer jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att, för utvidgning af Jemtlands fältjägareregementes mötesplats må från den 14 mars 1901 till regementet upplåtas dels från förra kronofogdebostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 2 det område, innehållande 19,625 hektar, som å förenämnda karta inneslutes af en med siffrorna I—X angifven gränslinie och dels från förra regementspastorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Westerhus n:o 3 det å kartan inom linien XI, XII, IV, V, VI, VII och VIII upptagna område af 12,566 hektar, samt

att det å samma karta inom punkterna p, x, y, z angifna område, 1,87 hektar, tillhörande mötesplatsen, må utbytas mot ett lika stort

område af skogsmarken till Westerhus N:o 3, å kartan betecknad med punkterna l. p. n.

Till hvad Statsrådet sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall; och skulle nådig proposition, sådan den finnes detta protokoll bifogad, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

J. Olbers.
